

ТЕХНОЛОГІЇ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, використання цих технологій в освітній діяльності потребує виникнення нових методів застосування сервісів web 2.0 у середній, вищій та післядипломній освіті. Зміна процедур взаємодії учасників навчального процесу – від фізичної до віртуальної: все більше студентів вищої школи додають у власну освітню програму масові онлайн курси, які розміщені на порталах edX, Coursera, Udacity, зміст навчання все частіше переноситься до всесвітньої мережі Internet, на перший план виходять так звані «цифрові навички 21-го сторіччя». Однією із найсучасніших технологій навчання з активним використанням інформаційно-комунікаційних технологій є змішане навчання.

Термін "змішане навчання" (в англomовній літературі – blended або hybrid learning) має різні визначення у літературі. Ця освітня технологія виникла в 1990-х роках ХХ століття, але впроваджувати в процес навчання її почали з 2000-х років. Основна мета реалізації технології змішаного навчання полягає в об'єднанні переваг традиційного та дистанційного навчання у різних пропорціях.

Використання змішаної форми навчання в організації навчального процесу зумовлено рядом змін, серед яких можна виділити наступні:

- ✓ епідеміологічна ситуація в країні та світі;
- ✓ виникнення покоління Z, людей, які не уявляють свого життя без смартфонів та інтернету;
- ✓ технічним прогресом;
- ✓ зміною підходів навчання та ін.

Система змішаного навчання містить у собі певні структурні елементи, задача яких виконувати певні функції освітнього процесу: дистанційного вивчення матеріалу, освоєння практичних аспектів матеріалу у формі денних занять та підсумкового контролю [1, с. 7].

Формат змішаного навчання – це різні варіанти поєднання методів електронного і очного навчання. Програми змішаної форми навчання можуть містити в своєму складі різноманітні навчальні техніки і підходи, наприклад, електронні курси, практичне навчання, робота над конкретними проектами, службова ротація, електронні книги, мобільне навчання, коучинг, очні курси, виїзне навчання, навчальні ігри та симуляції, формальне навчання з сертифікаціями та ін.

Серед моделей змішаного навчання розрізняють наступні моделі:

- ✓ «Face-to-Face Driver» («Драйвер-очна освіта»):
доповнення аудиторного навчання онлайн-навчанням, до електронних ресурсів доступ забезпечується з комп'ютерного класу, дому або лабораторії (прикладом є модель «перевернутий клас»);
- ✓ «Rotation Model» («Ротаційна модель»):
поєднує в собі чергування онлайн та офлайн навчання під керівництвом викладача відповідно до графіку (прикладом є модель «ротаційні групи»);
- ✓ «Flex Model» («Гнучка модель»):
навчальний процес більшу частину часу зосереджений у електронному навчальному середовищі при очній підтримці викладача;
- ✓ «On-line Lab» («Онлайн лабораторія»):
проведення навчання в спеціальному класі (онлайн-лабораторії), де студенти можуть

отримувати онлайн-консультації викладача, а технічне забезпечення процесу навчання здійснюють лаборанти;

✓ «Self-Blend Model» (Модель «Змішай сам»):

студенти можуть самостійно обрати онлайн-курси, в якості доповнення до вивчення офлайн навчальних дисциплін;

✓ «On-line Driver Model» («Драйвер - онлайн навчання»):

студенти навчаються онлайн в електронному середовищі, а атестацію проходять очно.

Успішне викладання тієї чи іншої дисципліни з використанням технології змішаного навчання, в першу чергу, залежить від готовності самого викладача адаптувати свій підхід до викладу матеріалу, методів викладання та розуміння ролей викладача і студента в освітньому процесі. Змінюється місце викладача в освітньому процесі: він виконує функції тьютора та фасилітатора [2, с. 213]. Як тьютор він відповідає за ведення цілісного освітнього модуля, організацію групової та індивідуальної роботи зі студентами. Викладач стає ключовою фігурою при дистанційному навчанні. Як фасилітатор він стимулює та направляє процес самостійного пошуку інформації та спільної діяльності студентів.

Виділяють основні чотири ключових компетентності, якими мають володіти викладачі для ефективної організації навчального процесу [3, с. 5], а саме:

1) інтеграція технологій – здатність викладача ефективно поєднувати онлайн та офлайн навчання;

2) використання даних – здатність викладача використовувати цифрові інструменти для контролю активності та ефективності навчання студента;

3) персоналізація – здатність створювати навчальне середовище, яке дозволить студентам реалізовувати власні цілі, швидкість або метод навчання;

4) онлайн-взаємодія – здатність викладача налагодити ефективну онлайн-взаємодію зі студентами та студентів між собою.

Моделі змішаної форми навчання потребують більш ретельної системної організації, однак саме вони зроблять систему навчання в університеті більш конкурентоспроможною серед студентів, що збереже та розширить їх контингент.

Зазначимо, що використання технологій змішаної форми навчання є інноваційним підходом до ведення навчального процесу. Цей підхід дозволяє використовувати комп'ютерні технології, програми та засоби для оптимізації процесу навчання, зробити його більш системним і мотиваційним, посилити його практичну компоненту. А головне, дає відповідь на питання як зацікавити здобувачів, заохотити їх не лише запам'ятати матеріали конкретного навчального заняття, а й звернутися до нових джерел, спроеціювати теоретичний матеріал на власний життєвий і творчий досвід.

Список використаних джерел:

1. Rösler D. Blended Learning im Fremdsprachenunterricht / D. Rösler, N. Würffel // Fremdsprache Deutsch. – Heft 42. – 2010. – S. 5–11.

2. Хом'юк І. В. Сучасні ролі викладача в освітньому процесі вищої школи в контексті компетентнісного підходу / І. В. Хом'юк // Формування ключових і предметних компетентностей засобами сучасних освітніх технологій: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – Кривий Ріг: КДПУ, 2019. – С. 213-216.

3. Бугайчук К.Л. Змішане навчання: теоретичний аналіз та стратегія впровадження в освітній процес вищих навчальних закладів / К. Л. Бугайчук // Інформаційні технології і засоби навчання, 2016, Том 54, № 4. – С.1-18.

4. Рафальська О. О. Технологія змішаного навчання як інновація дистанційної освіти. Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво. URL: <http://ki.lutskntu.com.ua/node/127/section/22>.

5. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні. URL: http://www.nas.gov.ua/siaz/Ways_of_development_of_Ukrainian_science/article/12116.1.083.pdf